

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Stationsparken 31-33, 2600 Glostrup

Att.: Henriette Oldager

København den 23. september 2025

Høringssvar vedrørende forslag til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise -, J.nr. 2025-127143

World Animal Protection hilser overordnet velkommen, at der efter mange år med frivillige aftaler og hensigtserklæringer omkring mere løsdrift til de farende og diegivende søer i den danske svineproduktion, nu med § 72 i bekendtgørelsen om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise indføres et lovmæssigt krav om løse søer og gylte i nybyggede farestalde i den danske svineproduktion. Det er på høje tid, da der stadig praktiseres fiksering af søer og gylte i 95 % i de konventionelle farestalde.

Der indføres samtidig en overgangsperiode på 15 år for eksisterende farestalde – til trods for at fiksering er i strid med god dyrevelfærd, og påvirker søernes trivsel negativt. Derfor opfordrer World Animal Protection til at indføre en langt kortere overgangsperiode på maksimum 5 år suppleret med økonomiske incitamenter til at gennemføre hurtigere udfasning af fiksering af søer i farestalden. World Animal Protection henviser til, at andre lande i EU allerede har udfaset fiksering af søer. Det gælder bl.a. Sverige og Østrig, hvor udfasning af fiksering er i gang. Desuden henvises til at et markant flertal i EU-Parlamentet har opfordret til et generelt forbud mod fiksering af landbrugsdyr, herunder søer, fra 2027.

Fortsat fiksering af søer og gylte i farestalden (§72 stk. 3)

Det er desuden helt uforståeligt, at kravet om løse søer i farestien ikke samtidig er et totalforbud mod fiksering.

Ifølge §72 stk. 3 vil det fortsat være tilladt at fikse søer og gylte i farestien mellem farebøjler i tidsrummet fra umiddelbart før faring og de efterfølgende 4 dage efter faring. En fiksering der forhindrer soen i at bevæge sig frit og udføre sin naturlige adfærd både før og efter faring. I praksis betyder det, at soen i en periode hvor hun har et stort behov for at kunne bevæge sig frit, fikseres mellem to farebøjler, der kun tillader at hun kan rejse og lægge sig, og bevæge sig ganske lidt frem og tilbage. Der er således ikke tale om reel løsdrift i farestien, og det er vildledning og udvanding af begrebet løsdrift i farestalden, at tillade fiksering af soen både før, under og efter faring.

For soen er det helt afgørende at kunne bevæge sig fri og have god plads i forbindelse med faring. Før faring har soen behov kunne bevæge sig som en del af sin naturlige redebygningsadfærd, herunder at bruge det redebygningsmateriale, hun ifølge §71 altid skal have tildelt i tilstrækkelig mængde uanset gyllesystem. Men det er umuligt for soen at bygge en rede til sig selv og sine pattegrise, når hun er fikseret mellem farebøjler før faring, og på tilsvarende vis forhindrer fikseringen soens naturlige behov for at kunne bevæge sig under selve faringen. Fiksering i farebøjler må ifølge §72 stk. 3 fortsætte de første 4 dage efter faring, og forhindrer således også soens naturlige yngelpleje, og begrænser hendes kontakt til sine pattegrise.

Tilladelsen til at fikse søer og gylte både før, under og 4 dage efter faring undergraver hele intentionen bag kravet om, at søer og gylte skal være løsgående i farestien, og vil derfor ikke medføre de nødvendige forbedringer for soens dyrevelfærd i forbindelse med faring og diegivning. World Animal Protection Danmark opfordrer derfor til, at tilladelsen til brug af farebøjler i farestien i §72 stk. 3 fjernes fra bekendtgørelsen om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

Behovet for fiksering af soen i farestalden er som bekendt begrundet i pattegrisenes sikkerhed og lavere pattegrisedødelighed. Men problemet med alt for mange døde pattegrise i den danske svineproduktion skal for det første løses via velfungerende farestier til løse søer, som er væsentlig større end de nuværende arealkrav på 6.5 m² fastlagt i §72 stk.2, som er for lidt plads i forhold til at sænke risikoen for øget pattegrisedødelighed. For det andet skal avlsmålet ændres, så soen får et lavere antal mere robuste pattegrise, som soen selv kan passe. Det vil minimere brugen af ammesøer, og reducere antallet af nyfødte pattegrise, der dør af kulde og sult i løbet af det første døgn efter faring.

Fortsat fiksering af soen i farestalden, som det tillades i udkastet, er ikke vejen frem, og er i direkte modstrid med et Dyreetiske Råds nye Udtalelse om Svineproduktion fra august 2025, som gentagne gange i udtalelsen slår fast, at ”fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås”, og i Udtalelsen generelt understreger ”at der er behov for i højere grad at lægge vægt på hensyn til dyrenes velfærd i svineproduktionen”.

Med venlig hilsen

World Animal Protection Danmark

Pernille Fraas Johnsen

Senior Rådgiver for Landbrug

Fredericia d. 23. September 2025

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

Journalnr. 2025-127143

Sendt til 18@fvst.dkCc: henol@fvst.dk**Landsforeningen af Danske Svineproducenters høringssvar til ændring af "Udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise"**

Landsforeningen af Danske Svineproducenter takker for muligheden for at afgive høringssvar til "Udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise".

Landsforeningen af Danske Svineproducenters har kommentarer til følgende punkter:

1. Overgangsperiode for producenter med alm. kassestier
2. Overgangsperiode for producenter der allerede har opført farestier til løsgående søer
3. Faglige krav til guldformning og areal
4. De økonomiske konsekvenser
5. Strider mod EU - regler
6. Overimplementering

I Landsforeningen af Danske Svineproducenter er vi overbeviste om at punkt 1 og 2, ikke er forankret i faglig viden, så alene af den grund gør vi indsigelse mod dette udkast til bekendtgørelse.

Set fra et fagligt synspunkt anfægter vi de beslutninger som fremgår af høringsmaterialet.

OBR har både nu og tidligere anført at afskrivningstiden på en farestald ligger i intervallet på 25-30 år.

En kortere afskrivningstid vil medføre store økonomiske konsekvenser for svineproducenterne, samt medføre dårligere dyrevelfærd.

De partier der står bag "*Sammen om Dyrene*", ønskede at skabe bedre dyrevelfærd med denne nye bekendtgørelse, men der sker det modsatte. De nye regler vil øge smågrisedødeligheden og give dårligere hygiejneforhold hos grisene.

De svineproducenter, der allerede har etableret farestier til løse søer efter de gældende regler, straffes med forslaget for deres initiativ og virkelyst. Disse svineproducenter er ene og alene ud fra deres faglige viden og store erfaring med omgangen af dyr, trådt ud i "ingenmandsland" for at være på forkant, og etablere disse farestier til løse søer.

Landsforeningen af Danske Svineproducenter har derfor disse indsigelser til de seks nævnte punkter:

1. Overgangsperioden for eksisterende farestier (kassestier) skal være 25 år, hvorved det også er i overensstemmelse med den "Vision 2050" der er indgået mellem Landbrug & Fødevarer Gris, Landsforeningen af Danske Svineproducenter og Danske Slagterier.
2. De svineproducenter der allerede har etableret farestier til løsgående søer, skal have ret til at fortsætte med disse stier uden tidsbegrænsning, jf. udkastets §92, stk. 1, også selv om arealet i disse stier ikke overholder de krav der vil blive omtalt i punkt 5. jf. udkastets §72, stk. 2.
3. Jf. udkastets §72, stk. 2. skal mindst 3 m² (=46,15%) af stiens gulvareal være med fast eller drænet gulv.

Set i forhold til et fuldspaltegulv vil dette krav betyde en højere ammoniakemission, hvilket er lig med dårligere dyrevelfærd, hygiejne og arbejdsmiljø.

Ved at stille krav om fast eller drænet gulv i denne størrelsesorden, øger det risikoen for en øget ophobning af gødning og urin i farestien, hvilket medfører dårligere hygiejneforhold og dårligere arbejdsmiljø for medarbejderne.

Dette gælder også selv om der bruges ekstra arbejdskraft, og dermed øgede udgifter, til at bortskaffe gødning og urin fra grisene i farestien.

Mange studier har gennem årtier dokumenteret behovet for, at pattegrise opstaldes i rene, tørre og varme miljøer for at sikre pattegrisenes sundhed og reducere risikoen for behandlinger og pattegrisedødelighed.

Når soen er løs i farestalden, er det vanskeligt at placere det faste eller drænedes gulv hensigtsmæssigt uden at skabe hygiejneproblemer i stien. Dette skyldes, at soen kan vende sig og dermed gøder i flere områder i stien, i stedet for i et afgrænset område, som når soen er imellem farebøjler.

Når gødning afsættes på det faste eller drænedes gulv, bliver pattegrisene fugtige, hvilket øger risikoen for nedkøling og energitab. Den manglende energi gør det sværere for pattegrisene at undvige soen i tide, når hun lægger sig, hvilket øger risikoen for at de bliver klemte ihjel, som vi ser det hos søer på friland.

Desuden vil et gødningsforurenede gulv øge smittetrykket og risikoen for, at pattegrisene rammes af smitsomme sygdomme.

Kravet om de 3 m² kan også skabe velfærdsproblemer for søerne.

Gødning på det faste gulv kan gøre det glat, hvilket gør søerne mindre villige til at bevæge sig.

Derudover vil et glat gulv være mindre skridsikkert for soen og øger dermed risikoen for udskridning og skader, så besætningernes sodødelighed vil blive stige.

Afsætning af gødning på det faste gulv skaber desuden dårlige arbejdsforhold for staldpersonalet. Dette skyldes både den forringede luftkvalitet og det tunge,

tidskrævende og besværlige arbejde med at renholde stierne dagligt.

I forhold til miljøhensyn kan kravet om fast gulv være problematisk. Forsøg og praktiske erfaringer i danske og udenlandske besætninger har nemlig vist, at gødning på det faste gulv fører til øgede emissioner, når søerne er løse.

4. Landsforeningen af Danske Svineproducenter ønsker indsigt i beregningerne i det medsendte bilag 1, da vi er uforstående overfor, hvordan OBR er nået frem til de anførte tal. Vi har den 2. september 2025 søgt aktindsigt i disse beregninger med krav om en grundig gennemgang af beregningerne incl. mellemregninger.
Vi er blevet kontaktet telefonisk af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, og fået oplyst, at disse beregninger er foretaget i dette ministerium, og har ligeledes telefonisk fået oplyst, at Landsforeningen af Danske Svineproducenter sandsynligvis vil modtage helt eller delvis afslag på aktindsigt i disse beregninger.
Den 22. september 2025 kl. 15.17 har vi modtaget mail fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, med denne titel: *"Fristudsættelse og fremsendelse af aktlister med henblik på afgrænsning (FVM Id nr.: 677849)"*.
Da vi således efter 20 dage ikke har modtaget beregningsgrundlaget via aktindsigten og inden fristen for høringssvaret, må vi forvente at der sker en udsættelse og/eller aflysning af denne bekendtgørelses ikrafttræden.
5. Der er i udkast til bekendtgørelsen §72 stk. 2., anført et arealkrav på 6,5m².
Ser man på dette krav i forhold til andre EU-landes krav, samt til hvad EFSA og EU-parlamentet anbefaler, så er der ingen konsensus herom.
Det skaber stor usikkerhed for svineproducenterne hvad der er det rigtige at etablere. Alene af den grund skal hele denne bekendtgørelse udsættes/slettes indtil der er overensstemmelse med EU-reglerne.
Dette for ikke at skabe konkurrenceforvridende forhold, således som det er tilfældet med det nuværende forslag, hvilket OBR delvis er enig i. Man anerkender at der er tale om en overimplementering.

Dette er samstemmende med vores advokats vurdering, der er af den klare opfattelse, at denne bekendtgørelse er i strid med EU-lovgivningen, hvilket vi agter at efterprøve, dersom dette udkast ikke trækkes tilbage, og gennemgår en grund svinefaglig såvel som økonomifaglig vurdering. Se venligst vedhæftede bilag 1 fra vores advokat.

6. I høringsbrev, dateret 26-08-2025, står at overimplementeringen er godkendt af Erhvervsministeriet, og at det er i forhold til Rådets direktiv 2008/120/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (kondificeret udgave)(grisedirektivet). Bilag I, kapitel II, B. Søer og gylte. nr. 5.

Teksten her er: *"Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrisene som f.eks. farestænger".*

Det er således ude af kontekst, at Erhvervsministeriet, med denne henvisning, godkender en overimplementering.

Med venlig hilsen

Martin S. Berthelsen

Chefkonsulent, Cand.Agro

Landsforeningen af Danske Svineproducenter

Notat om gyldighed af en række nationale særregler om hold af grise

"Jo mere selvmodsigende retsakten er i forhold til det anførte formål, desto mere kan kontrolinstansen få mistanke om, at formålet med retsakten i realiteten er et andet..." (Niels Fenger, dommer ved EU-Domstolen)

Indhold

Opdrag	3
Konklusion:	3
EU-reglens indhold og formål	4
Nugældende nationale regler	6
Analyse (reglernes formål) / retlig baggrund	6
Undersøgelse af de almindeligvis anerkendte standarder i medlemsstaterne (bortset fra DK)	6
Nødvendige oplysninger til brug for proportionalitetsvurdering	7
Skema – Sammenligning af medlemsstaternes almindeligvis anerkendte standarder	7
Konklusion på almindeligvis anerkendte standarder i medlemsstaterne (bortset fra DK)	9
Analyse af økonomi	9
Juridisk analyse	9
Retligt vurderingsgrundlag	10
Det er en gyldighedsbetingelse, at bl.a. proportionalitetsprincippet er opfyldt	10
Statens bevisbyrde	11
Modstridende / selvmodsigende regulering opfylder ikke egnethedskravet	11
EU-Domstolens praksis	12
Egnethed	12
Mindre indgribende foranstaltninger	13
Længere end nødvendigt	14

Opdrag

1. Danske Svineproducenter har i mail af 1. september 2025 anmodet vort kontor om en juridisk vurdering af lovligheden af udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise, særligt bekendtgørelsesudkastets § 72 (bilag 1). Til brug herfor har vort kontor gennemgået udkastet, EU-direktiv 2008/120/EF, gældende danske regler, relevant EU-praksis og nationale regler i en række øvrige medlemsstater. Til brug for nærværende notat har Danske Svineproducenter forsynet vort kontor med viden, som er indføjet i notatet og angivet som "ifølge Danske Svineproducenter" eller lignende. Informationen er modtaget navnlig fra tre udvalgte medlemmer blandt de betydeligste producenter.
2. Konklusionen fremgår straks nedenfor, og er baseret på analyse af det EU-retlige grundlag, det vil sige af den primære EU-ret, herunder proportionalitetsprincippet, inklusive af de almindeligvis anerkendte standarder i medlemsstaterne.

Konklusion:

3. Det er vor vurdering, at følgende krav
  - 3 m² fast/drænet gulv
  - om et minimumsareal på 6,5 m²
  - om løsgående søer i farestien
  - om en tidsbegrænsning på fiksering til 4 dage (3 dage for ammesøer),

næppe er forenelige med EU-retten, allerede fordi staten ikke har løftet sin bevisbyrde for, at forslagene opfylder kravene til overholdelse af det EU-retlige proportionalitetsprincip.

4. De til overholdelse af EU-retten fornødne oplysninger er efter vor vurdering end ikke tilvejebragt, og allerede af den grund, er indførelse af disse krav uforenelige med de EU-krav, som gælder for reglernes tilblivelse.
5. Eller sagt med andre ord har lovgivningsmyndigheden ikke tilvejebragt det til vurdering af overensstemmelse med proportionalitetsprincippet fornødne grundlag, af faglig, teknisk og økonomisk karakter.
6. Hertil kommer, at det fremstår modstridende og derfor retsstridigt at begunstige soens vilkår i 3-4 uger på bekostning af overlevelsesevnen hos dens afkom. Studier i søers behaviorale adfærd synes ikke udført, herunder efterlyses inddragelse af det praktiske livs erfaringer med, hvad soen foretrækker. Forbud mod 3-4 ugers fiksering i farebøjler tager heller ikke højde for, at soen kan lægge sig ned i et tempo, som reducerer dens evne til at tynde "sit afkom ihjel". Ligesom det ikke synes at inddrage, at soens farebøjler allerede i dag kan løsnes bagtil straks muligt, det vil sige efter få dage. Den indlysende risiko for nedkøling af og sygdomsudbrud blandt pattegrisene som følge af soens fækering over hele farestien synes ikke imødegået i forslaget til nye regler. Dermed er der heller ikke taget hensyn til, at bl.a. nedkøling vil hindre pattegrisene i at komme væk hurtigt nok og derved forøge dødeligheden.

7. Der er ikke tilvejebragt dokumentation for, at egnethedskrav er opfyldt på en systematisk sammenhængende måde. Således fremstår det, som sagt, modstridende at gavne livskvaliteten hos store grise ved et middel, som er egnet til at fjerne overlevelsen hos pattegrise og øget sygdom hos de overlevende. Lovgiver har forsømt at undersøge muligheden for at afsøge mindre indgribende foranstaltninger som f.eks. at kunne løsne op fortil også straks muligt, det vil sige efter få dage.
8. Trods rykket for dem ad flere omgange, har Danske Svineproducenter heller ikke opnået adgang til de økonomiske beregninger, som (hævdes at) ligge bag forslaget. Indgrebene i staldforholdene vil ifølge Danske Svineproducenter kræve bygningsindgreb til under kote 0, og vil derfor indebære opførelse af en helt ny stald, inklusive klimaskærm, på grund af meromkostningerne ved at bryde gulv- gylle og udmugnings- og el-installationer op. Reelt indebærer dette en regulering med tilbagevirkende kraft, fordi staldanlæggene er opført i tillid til retsstillingen på opførelsestidspunktet. Hertil kommer, at lovgivningsmyndigheden har undladt at tage hensyn til de standarder, som almindeligvis anerkendes i de andre medlemsstater (bortset fra DK).
9. Ovenstående forhold bidrager til et samlet billede af en målrettet regulering, hvor formålet reelt er at gentage fra 2002 afregulering af erhvervet ved at gøre griseproduktion i Danmark så dyr og besværlig som muligt således som det dengang var formålet med indførelse af særreglerne med inspektionshøjde på grisekøretøjer. Eller som det udtrykkes af Østre Landsret i Østre Landsrets dom af 28. februar 2025, hvor medlemmer af Danske Svineproducenter og SamMark opnåede erstatning for statens overtrædelse af EU-reglerne for transport af grise:

“Landsretten lægger til grund, at formålet [...] var at opfylde en politisk målsætning om at gøre det mere besværligt og omkostningsfuldt at opfylde transportkravene for derigennem indirekte at reducere antallet af dyr, der blev bragt til slagtning med langvarige transportere. Det var således ikke blot påregneligt, men tilsigtet, at en overholdelse af reglen førte til yderligere omkostninger.” (UfR U.2025.2231, dommens side 104n og 105 ø)

EU-reglens indhold og formål

10. Direktivets formål er at tilgodese dyrevelfærden både for bl.a. søer og pattegrise, jf. nedenstående præambelbetragtninger, 7-12:

(7) Der bør derfor fastsættes fælles mindstekrav med hensyn til beskyttelse af avls- og fedesvin for at sikre en rationel produktionsudvikling.

(8) Svin bør holdes i et miljø, der opfylder deres motions- og rodebehov. Svins velfærd synes at blive forringet af alvor[1]lige pladsbegrænsninger.

(9) Når svin holdes i flok, bør der træffes passende drifts[1]ledelsesforanstaltninger til beskyttelse af dem for at forbedre deres velfærd.

(10) Søer foretrækker et socialt samspil med andre svin, når de har bevægelsesfrihed og et komplekst miljø. Til stadighed at holde søer i snæver indelukning bør derfor forbydes.

(11) Haleklipping, tandklipping og tandslibning vil sandsynligvis medføre øjeblikkelige smerter og også mere vedvarende smerter for svinene. Kastrering vil sandsynligvis medføre vedvarende smerter, der forværres, hvis væv rives over. Disse metoder forringer derfor svinenes velfærd, særlig når de udføres af ukvalificerede og uerfarne personer. Der bør følgelig fastsættes regler for at sikre bedre metoder.

(12) Det er nødvendigt at sikre balance mellem de forskellige aspekter, der skal tages i betragtning med hensyn til velfærd, herunder sundhed, økonomiske og sociale forhold og også miljøvirkninger

11. Direktiv 2008/120/EF fastsætter minimumskrav for beskyttelse af svin. Direktivet regulerer bl.a. gulvareal, gruppeopstaldning, adgang til rede-/rodemateriale og tekniske standarder.
12. For så vidt angår faring og farestier fastsætter direktivet alene krav om, at, jf. kapitel II, SÆRLIGE BESTEMMELSER FOR KATEGORIER AF SVIN:

”B. Søer og gylte

3. I ugen før det forventede faretidspunkt skal søer og gyltehave passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften.

4. Der skal være et frit areal bag ved soen eller gylten for at lette naturlig eller hjulpen faring.

5. Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrise som f.eks. farestænger.”

13. Formålet er at sikre et minimum af velfærd for pattegrise og søer under faring, uden at pålægge producenterne detaljerede krav til areal, gulvtype eller tidsbegrænsning for fiksering.
14. Med kravet om opstilling af farestænger i løsdriftstalde udmøntes direktivets dobbelte hensyn i direktivet: at beskytte både søer og pattegrise samt hensynet til at undgå konkurrenceforvriddning ved overdreven pattegrisedødelighed.

Nugældende nationale regler

15. Den gældende danske § 72 i BKG 2025-02-03 nr. 105 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise kræver i overensstemmelse med direktivet alene, at søer/gylte får passende redemateriale ugen før faring. Der er ingen nationale særkrav til areal eller tidsbegrænsning af fiksering.

"§ 72.

I ugen før det forventede faringstidspunkt skal søer og gylte have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften."

Foreslåede nationale særreglers indhold og formål

16. Udkastet til § 72 indebærer:

- 3 m² fast/drænet gulv
- om et minimumsareal på 6,5 m²
- om løsgående søer i farestien
- om en tidsbegrænsning på fiksering til 4 dage (3 dage for ammesøer),

17. Formålet er angivet som led i at styrke dyrevelfærden for soen og reducere rutinefiksering. Se § 30 i bekendtgørelsesudkastet.

Analyse (reglernes formål) / retlig baggrund

18. Formålet med at ændre er at udmønte regeringens Dyrevelfærdsaftale 2024-2027 ("Sammen om Dyrene"), navnlig med det erklærede sigte at forbedre dyrevelfærden gennem skærpede nationale krav, der går videre end EU's minimumsregler i de 3-4 uger i forbindelse med faring. Der fremgår intet om forbedrede vilkår for pattegrisene.
19. Der kan ikke konstateres gennemførte nye forsøg eller videnskabelige afhandlinger, som fastslår, at søerne ville vælge at stå frit i de omhandlede dage.

Undersøgelse af de almindeligvis anerkendte standarder i medlemsstaterne (bortset fra DK)

20. Metoden til at fremfinde er en initial analyse af de enkelte medlemsstaters regler på området. Det fremgår heraf, at
- Fast gulv: Direktivet kræver alene, at gulvet er funktionelt, rent og drænet. Alle lande følger dette, hvorfor dette kan anses som almindeligvis. Krav om 3 m² fast gulv er et særkrav i Danmark.
  - Fiksering med beskyttelsesbøjle: Eftersom medlemsstaterne generelt anerkender rutinefiksering i den periode, hvor soen er til fare for sit afkom. F.eks. foreskriver de svenske regler, at søer,

som er til fare for pattegrisene kan fikseres uden tidsmæssig begrænsning. Tyskland: 5 dage, Sverige: forbud mod rutinefiksering, men nød-fiksering uden tidsgrænse).

- Areal i farestier: Direktivet fastsætter ingen krav. De fleste lande har ingen nationale arealkrav. Tyskland kræver 6,5 m². Danmark vil gå længere ved at kombinere dette med krav om fast gulv.
- Rede-/strømateriale og plads bag soen: Almindelig standard i alle medlemsstater, da dette følger direkte af direktivet.

Nødvendige oplysninger til brug for proportionalitetsvurdering

21. Ifølge EU-Domstolens dom i sag C-316/10, præmis 59, skal der, jf. nedenfor, påhviler det staten at indhente oplysninger om de standarder, som under overholdelse af direktivet almindeligvis anerkendes i medlemsstaterne, bortset fra den danske stats:

"58 Det skal ligeledes undersøges, om sådanne normer afføder meromkostninger og tekniske vanskeligheder, som kan stille enten producenterne i den medlemsstat, der har vedtaget bestemmelserne, eller producenterne i de øvrige medlemsstater, som ønsker at transportere deres varer til eller gennem den førstnævnte medlemsstat, ringere (jf. analogt dommen i sagen Danske Svineproducenter, præmis 45).

59 Da der ikke findes nogen fortolkningsbidrag i de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, påhviler det den forelæggende ret at foretage de undersøgelser, der kræves i denne forbindelse, idet der skal tages hensyn til de standarder, som under overholdelse af forordning nr. 1/2005 almindeligvis anerkendes af de øvrige medlemsstater bortset fra den, der har udstedt de pågældende normer."

22. Med henblik på en initial undersøgelse af de andre medlemsstaters foranstaltninger, foretages foreløbig gennemgang nedenfor:

Skema – Sammenligning af medlemsstaternes almindeligvis anerkendte standarder

Skema – Sammenligning af medlemsstaterne (farestier)

		Løsgående ?	Max fiksering ?	Minimums-areal	Fast / drænet gulv	Bemærkninger
Sverige	SJVFS 2019:20 kap. 2 §§ 8 & 10	Fiksering mulig	Fiksering lovlig, når so til fare	-	-	Muliggør fiksering, jf. godt landmandsskab
Tjekkiet	Vyhláška 208/2004 Sb.	Nej (ikke generelt krav)	Ingen national grænse	– (løse farestier: udstyr/sideværn)	-	EU-minimum mht. dage; særlige udformningskrav hvis

						løse farestier anvendes.
Irland	S.I. No. 311/2010	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum
Spanien	Real Decreto 1135/2002	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. faresti.
Kroatien	Pravilnik NN 119/10	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier
Italien	D.lgs. 122/2011	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Cypern	K.Δ.Π. 467/2001	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Letland	MK Nr. 743 (2009)	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier (detaljer i 3.10).
Litauen	Ordre B1-687 (2019)	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Portugal	Decreto-Lei 135/2003	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Rumænien	Ordin 202/2006 m.fl.	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Slovenien	Pravilnik o zaščiti rejnih živali	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Slovakiet	735/2002 Z. z.	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.
Belgien	National gennemførelse af 2008/120/EF	Nej	Ingen national grænse	-	-	EU-minimum ift. farestier.

Tyskland	TierSchNutzTV § 30(2b), § 24(4)	Ja (fri faresti muligt/krævet ved løse)	5 dage (omkring faring)	6,5 m2 (ved fri faresti)	-	Overimplementering. Krav om fri vending og plads bag so.
----------	---------------------------------	---	-------------------------	--------------------------	---	--

23. Helt enkelt har lovgiver undladt at forholde sig til de standarder, som almindeligvis er anerkendt i de andre medlemsstater. Muligvis har man valgt at tage forbillede af en enkelt medlemsstats regulering, Tysklands. Imidlertid er et enkelt lands særregulering uden EU-retlig relevans, jf. nedenfor.

24. Det ændrer selvsagt ikke på kravet om at tage hensyn til de standarder, som almindeligvis anerkendes i andre medlemsstater, jf. præmis 59, at Domstolen i sin praksis har afvist, at en anden medlemsstat kan støtte ret på en enkelt anden medlemsstats lempeligere implementering, jf. Domstolens Dom i sag C-562/08, Müller Fleisch. Præmis 59 i sag C-316/10 er desuden afsagt senere, ligesom Domstolen, da den formulerede præmis 59 var bekendt med Müller-Fleisch, jf. præmis 55 i C-316/10.
25. Det ændrer, som sagt, heller ikke herved, at et enkelt land, Tyskland, skiller sig ud. Selvom Tyskland hverken har udstedt særlige krav til rode- og beskæftigelsesmateriale eller til gulvets specifikke indretning, har den tyske stat på nærmere betingelser indført skærpede arealkrav og skærpede krav til perioden for fiksering. Eftersom der er tale om et enkelt land, ændrer det ikke på vurderingen af, hvilke standarder, som almindeligvis anerkendes i de andre medlemsstater (bortset fra Danmark).

Konklusion på almindeligvis anerkendt standarder i medlemsstaterne (bortset fra DK)

26. De standarder, der almindeligvis anerkendes blandt medlemsstaterne, er dem, som også findes i Danmark i dag, det vil sige rutinefiksering i de første dage ved faring, som derefter i løsnen op bagtil i cirka 3-3,5 uge. Uden specifikke arealkrav for farestier, og generelle funktionskrav til gulvet.
27. Eftersom samtlige medlemsstater anerkender disse fleksible standarder, som beskytter søerne mod at deres afkom går til under deres egen vægt, kan de anses for almindeligvis anerkendt.¹

Analyse af økonomi

28. Stalde skal være i brug i 30-40 år. Henvend 1/5 af de nuværende stalde er etableret med henblik på en regnskabsmæssig levetid frem til 2056². De facto levetiden vurderes typisk længere.
29. Såfremt en dansk producent skal lade sit eksisterende anlæg erstatte af nyt 10-15 år før tid, vil det indebære, at staldanlægget skal kasseres, inden det er udtjent. Danske Svineproducenter anslår kæmpestore tab, i form af kassering af eksisterende stalde og – hvis en således tabsramt producent kan finansiere - merudgifter til større og teknisk vanskeligere udførsel end en spansk, polsk, rumænsk eller hollandsk griseproducent, hvilket bidrager til konkurrenceforvridning og dermed til at forringe de danske producenters retsstilling.

Juridisk analyse

30. Det EU-retlige bedømmelsesgrundlag udgøres bl.a. af det EU-retlige proportionalitetsprincip, som – i modsætning til princippet pendant i national dansk ret – også finder anvendelse på lovgivers dispositioner.³ Endvidere det EU-retlige retssikkerhedsprincip, jf. Ålands Vindkraft, præmis 127, hvorefter reglers fortolkning og anvendelse skal være forudsigelig samt forbuddet mod at sætte svineproducenter i

---

¹ Det forhold, at der i Tyskland kommer til at gælde et krav om 6,5 m² og maksimalt 5 dages beskyttelsesbøjle, ændrer således ikke på, at disse krav ikke kan genfindes i de andre medlemslande, og at disse derfor almindeligvis anerkender ovenfor beskrevne fleksible standarder.

² Seges, Notat 11-04-2024, Restlevetid på det danske griseproduktionsapparat.

³ Jf. C-316/10, præmis 52 og Fenger UfR 2014. 227B.

situationer som de ikke kan afværge, jf. princippet om ultra posse nemo obligatur, jf. f.eks. Domstolens Dom i sag C-234/09, DSV Road A/S, præmis 34.

Retligt vurderingsgrundlag

31. Udover direktiv 2008/120/EF, hvis indhold er gengivet ovenfor i punkt 13, gælder på EU's område tillige den primære EU-ret. Herunder det EU-retlige proportionalitetsprincip, der, som nævnt - i modsætning til det nationalretlige princip af samme navn – tillige angår lovgivningsmyndighedernes regeludstedelse.
32. Det nationalretlige proportionalitetsprincip gælder, som sagt, udelukkende nationale myndigheder, jf. Fenger, U.2014B.227, EU-rettens proportionalitetsprincip.
33. De EU-bestemmelser, hvorom der er tale, gennemfører ikke en fuldstændig harmonisering af området og overlader herved et skøn til medlemsstaterne.
34. Selvom der er foretaget regulering fra EU's side, kan medlemsstaterne således træffe bestemmelse, som supplerer direktivet forudsat, at de præciserer udøvelsen af det skøn, som medlemsstaterne er blevet tildelt ved EU-reguleringen, jf. præmis 41-43 i C-316/10, Danske Svineproducenter.
35. Det er en forudsætning herfor, at direktivet, således som direktiv 2008/120 gør det, pålægger eller tillader national præcisering af skønnet.
36. Når man iagttager de regler, der her er tale om, nemlig reglerne i direktiv 2008/120/EF (grisedirektivet) – særligt artikel 3 samt bilag I, kapitel II, B (3)-(5) om rede-/rodemateriale, fri plads bag soen ved faring og indretning af løse farestier – er der, som nævnt, tale om regler med et betydeligt skøn.
37. Direktivet fastsætter kun minimumskrav og angiver intet EU-minimum af størrelse for farestier, ingen fast gulvandel i farestier og ingen tidsgrænse for fiksering omkring faring; sådanne detaljer er overladt medlemsstaternes skøn. Vedtagelsen af nationale foranstaltninger, som fastsætter talmæssige normer for areal mm og krav om løsdrift er ikke i sig selv i strid med EU-retten.⁴

Det er en gyldighedsbetingelse, at bl.a. proportionalitetsprincippet er opfyldt

38. Det er en forudsætning for, at reglerne er i overensstemmelse med EU-retten, at det EU-retlige proportionalitetsprincip er overholdt, jf. præmis 50-59 i C-316/10, som er sålydende:

"Sådanne normer skal imidlertid være i overensstemmelse med bestemmelserne i og formålene medforordning [...] og med de almindelige EU-retlige principper, særligt proportionalitetsprincippet." (præmis 51)

---

⁴ Jf. præmis 43-50 i C-316/10, herunder præmis 50: "Vedtagelsen af nationale foranstaltninger, som fastsætter talmæssige normer for så vidt angår den indvendige rumhøjde er følgelig ikke i sig selv i strid med [EU-reglen]."

39. Princippet indeholder tre tæt sammenvævede betingelser om egnethed, mindst indgribende foranstaltning skal foretrækkes og om, at foranstaltningen ikke går længere end nødvendigt.⁵
40. Proportionalitetsprincippet i sin EU-retlige udformning skal også overholdes af lovgiver. I modsætning til det nationalretlige princip, som bærer samme navn, men som kun angår forvaltningen.
41. Hovedformålet med direktivet er grisenes sundhed og trivsel. Desuden beskyttes produktionsinteresserne. I nærværende spørgsmål er der modsatrettede hensyn.
42. Det EU-retlige proportionalitetsprincip beskytter de andre rettigheder end hovedformålet om søernes sundhed og trivsel gennem et krav om afvejning af disse modstående saglige hensyn⁶ i forhold til hovedformålet. Det udstyrer myndighederne med et værktøj til at vurdere, hvor meget søernes trivsel og sundhed må gøre indgreb i de andre hensyn, idet begge værdier fremmes på én gang. Det er retsstridigt at prioritere det ene hensyn over det andet.
43. Ifølge det EU-retlige retssikkerhedsprincip, er det uforeneligt med EU-retten at fortolke og anvende regler på en uforudsigelig måde, f.eks. ved at ændre en bestående hensigtsmæssig regulering, som landmændene har indrettet sig på, med korte varsler og herved bevirke illikviditet i investeringer i eksisterende staldanlæg. Ændring med korte eller ingen varsler, indebærer reelt regulering med tilbagevirkende kraft.

Statens bevisbyrde

44. Ifølge den førende internationale retslitteratur påhviler det staten at bevise, at reglerne opfylder EU-retten:

"The burden of proof is on the national authorities to show, that their rules satisfy the test of proportionality" (Catherine Barnard: "The Substantive of Law of The EU the 4 freedoms", side 177)

45. Det vil sige, at det påhviler staten at påvise, at reglerne opfylder proportionalitetsprincippet. Det er således ikke Danske Svineproducenter, som skal bevise reglernes manglende regelefterlevelse. Det er den danske stat, som er pålagt bevisbyrden for regelefterlevelsen.

Modstridende / selvmodsigende regulering opfylder ikke egnethedskravet

46. Det påberåbte formål om at gavne dyrevelfærden for søer er ifølge Danske Svineproducenter et anerkendelsesværdigt formål, som principielt kan tilgodeses ved at begrænse eller forbedre brugen af friholderbøjler (jf. § 30) i farestien. Det er måden det sker på, som ifølge Danske Svineproducenter udgør et problem. Således sker det her på bekostning af pattegrisenes liv og helbred. Ifølge Danske

---

⁵ Jf. præmis 52 i C-316/10 og Fenger I EU-RETTENS PÅVIRKNING AF DANSK FORVALTNINGSRET, SIDE 47

⁶ Jf. Fenger i U.2014.227B

Svineproducenter vil begrænset brug af farebøjler medføre en stigning i antallet af døde pattegrise, som erhvervet i forvejen kritiseres for af omverdenen, herunder medlemmer af Folketinget. Fækering på pattegrisene medfører bl.a. en nedkøling, som hindrer dem i at komme væk hurtigt nok. Desuden vil det generelt medføre en forringelse af sundhedstilstanden for pattegrisene som følge af fækering over hele stien.

47. Ifølge EU-Domstolens praksis skal de foranstaltninger, som ønskes gennemført, opfylde deres formål på en sammenhængende og systematisk måde.⁷
48. Ræsonnementet er, at jo mere modstridende og selvmodsigende en foranstaltning er, desto mere bringer det tanken hen på, at indgrebet er båret af en politisk dagsorden - en forestilling om, hvordan vi mennesker har om, hvad dyrene ville ønske sig – uden at denne antagelse er understøttet af faglighed.

EU-Domstolens praksis

49. EU-Domstolen udfører en nidkær kontrol med, om proportionalitetsprincippets første betingelse om egnethed er opfyldt. Således fremgår, at de danske særregler kun kan anses for egnede, hvis de opfylder hensynet på en sammenhængende og systematisk måde:

"... en restriktiv foranstaltning [kan] kun... anses for at være egnet ..hvis den reelt opfylder hensynet om at nå dette på en sammenhængende og systematisk måde..." (jf. Domstolens dom af 23. december 2015 i C-333/14, Scotch Whisky Association m.fl., præmis 37)

50. Det vil modsætningsvis sige, at såfremt reglerne ikke er sammenhængende og systematiske men måske ligefrem modstridende (selvmodsigende), vil de blive tilsidesat, jf. den førende danske retsteori:

"Jo mere selvmodsigende retsakten er i forhold til det anførte formål, desto mere kan kontrolindsatsen få mistanke om, at formålet med retsakten i realiteten er et andet..." (Fenger, Niels – nuværende dommer ved EU-Domstolen)

51. Det skal derfor undersøges for regelværkets eventuelle indre modstrid.

Egnethed

52. I nærværende sag fører formålet om dyrevelfærd for soen til fækering over alt i stien og på pattegrisene, som nedkøles, hvorved overlevelsessevnen hos soens afkom reduceres og øgede sygdomsudbrud udløses hos de overlevende pattegrise. Vejet overfor hinanden, forekommer det modstridende at indføre en forbedret livskvalitet hos den store gris på bekostning af livet hos dens lille afkom og sundheden hos de overlevende.

---

⁷ punkt 3.2 i Fenger, U.2014.227B

53. Indgrebet er derfor – samlet set – næppe egnet til at forbedre både sundhed og velfærd for dyrene under eet i farestien i de dage, hvor pattegrisene har behov for beskyttelse. Når pattegrisedødeligheden stiger, vil det samlet set gøre griseproduktionen mindre attraktiv og – ved anvendelse af simpel logik – kunne medføre lukninger af bedrifter.
54. Opstilling af krav om løsdrift i pattegrisenes første levedage udløser ifølge Danske Svineproducenter død hos pattegrisene i direkte konsekvens af soens fækering overalt i stien og deraf følgende nedkøling af pattegrisene, som resulterer i ihjællægning og yderligere i sygdomsudbrud blandt de overlevende pattegrise.
55. Det er uforeneligt med det EU-retlige retssikkerhedsprincip, at lovgiver og dens forvaltning fortolker og anvender regler på en uforudsigelig måde.⁸ Det fremstår uforudsigeligt, når staldanlæg kræves ændret uden at der er foreligget et gennemprøvet fagligt belæg. Eftersom det ikke er fagligheden, som er styrende, mister lovreguleringen sin forudsigelighed, og må nødvendigvis føre til spørgsmålet ”hvad bliver det næste”, når lovligt opførte staldanlæg alligevel ikke er lovlige i deres fulde levetid.
56. Behaviorale undersøgelser af, hvad soen foretrækker er ikke søgt dokumenteret. Praktiske erfaringer tyder i andre retninger.
57. Det, som kravet utvivlsomt er egnet til, er at forringe vilkårene for svineproducenterne og dermed til at reducere produktionen. Både gennem forøget smågrisedødelighed, øgede sygdomsudbrud, kasserede investeringer og dermed værdier samt behov for likviditet.

Mindre indgribende foranstaltninger

58. Direktivet indeholder mulighed for at beholde de eksisterende regler og standarder i Danmark, som flugter med de standarder, som almindeligvis anerkendes i de andre EU-lande. Ifølge EU-Domstolens dom af 11. maj 1999 i sag C-350/97 Monsees, præmis 30, er det uforeneligt med kravet om brug af de mindst indgribende foranstaltninger, at lovgiver undlader at gøre brug af direktivets fleksibilitet til at foretage mindre indgribende foranstaltninger:

”Desuden bemærkes, at der kunne tænkes foranstaltninger, som var egnede til at opnå formålet, nemlig beskyttelse af dyrs sundhed, og som var mindre indgribende ..., hvilket bestemmelserne i direktivet viser.” (præmis 30)

59. Det vil sige, at den danske stat forbigår det mindst indgribende middel i tråd med proportionalitetsprincippet, såfremt særreglerne indføres.
60. På samme måde er der ikke søgt mod afdækning af eventuelle alternative tekniske muligheder til at afhjælpe, såsom at løsne bøjlen fortil på samme måde som bagtil.

⁸ Jf. EU-Domstolens dom af 1 juli 2014 i sag C-573/12, Ålands Vindkraft, præmis 127

Længere end nødvendigt

61. Direktivet indeholder fuldt tilstrækkelig beskyttelse af både søer og pattegrise. Disse flugter med de almindeligvis anerkendte standarder i EU. Desuden har lovgiver ikke præsteret ny forskning, som skulle ændre på beskyttelsesbehovet.
62. Det fremgår af præmis 58-59 i C-316/10, at de tekniske og økonomiske aspekter af indgrebet skal undersøges, herunder skal der tages hensyn til de standarder, som almindeligvis anerkendes i de andre medlemsstater. Trods rykket herfor har Danske Svineproducenter fortsat ikke modtaget lovgivningsmyndighedens hævdede beregninger over tabets størrelse.
63. Indgrebets intensitet forøges af, at ændring af kravene til nyligt lovligt opførte staldanlæg reelt indeholder de facto – og i hvert fald kan sidestilles med virkningerne af - regulering i strid med forbuddet mod regulering med tilbagevirkende kraft. Således er staldanlæg de senere år er blevet bygget med anderledes dimensioner og indretninger i tillid til, at de ville kunne svare kravene i deres levetid. De facto sættes svineproducenten i en situation, som denne – i strid med princippet om ultra posse nemo obligatur – ikke kan afhjælpe på anden måde end ved at ophøre med driften eller kassere i utide, som begge kan medføre samme resultat, nemlig lukning.
64. Øget dødelighed og reduceret sundhed hos de overlevende kombineret med manglende økonomiske beregninger og den vanskelige situation, som producenterne stilles i uden at der foreligger sikker dokumentation for betydelige forbedringer af det som soen foretrækker, bidrager til det samlede billede af en regulering som reelt er en afregulering af erhvervet. Det vil sige, hvor den økonomiske belastning af svineproducentens bedrift i stedet er tilsigtet på samme måde som i UfR U.2025.2231, dommens side 104n og 105 ø, citeret ovenfor i konklusionen.

Randers, den 23. september 2025

Hans Sønderby Christensen
Advokat (H), Partner

Fødevarestyrelsen
Dyrevelfærd
18@fvst.dk
c.c.: henol@fvst.dk

Dato: 26. september 2025

J.nr.: 2025-139237

Deres j.nr. 2025-127143.

Høringssvar over udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise

Det Veterinære Sundhedsråd har følgende bemærkninger til bekendtgørelsen:

- **§ 2** Når en orne når puberteten, bliver den kønsmoden. Der er derfor ikke forskel på en orne og en voksen orne ud fra definitionerne i § 2.
En goldso er en so efter fravænning og indtil løbning. At der i teksten § 2 punkt 8 omtales "*eller død, herunder aflivning i besætningen eller til slagtning*" er irrelevant og misvisende. En drægtig so bør defineres som "En so fra løbning medførende drægtighed og indtil drægtighedens afslutning". For det første er det ikke givet, at soen bliver drægtig; for det andet kan soen abortere og således ikke afslutte drægtigheden ved en faring.
- **§ 31** ... *En tilstrækkelig stor del af det samlede gulvareal skal være fast gulv eller dækket med en måtte eller strøet med halm eller andet passende materiale, så alle pattegrisene kan hvile på det samtidig. Lejet skal endvidere være tørt og bekvemt og adskilt fra soen.* "... dækket med en måtte..." foreslås udeladt, da en måtte ikke er et tilstrækkeligt tørt og bekvemt leje.
- **§ 32, stk. 2**... *Pattegrise må dog fravænnnes indtil 7 dage tidligere....* foreslås helt udeladt både af hensyn til dyrevelfærd og af hensyn til reduktion i brugen af antibiotika til behandling af fravænningsdiarré.
- **§ 39** (*Isætning af ring i trynen og øremærkning*). Rådet finder, at isætning af en ring i trynen af en gris er dyrevelfærds-mæssigt betænkeligt.

- **§ 42, stk. 1:**
Slibning af orners hjørnetænder: Rådet finder at slibning af orners hjørnetænder bør foregå under bedøvelse/sedation for at sikre, at dyret behandles bedst muligt og behandles omsorgsfuldt, jf. dyrevelfærdslovens §§ 2 og 3, og således undgår dyreværnsmæssigt betænkelige situationer.
- **§ 47.” Halekupering af grise, der er over 4 dage gamle, må kun foretages af en dyrlæge, hvis det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Grisen skal bedøves, inden kuperingen foretages, og der skal samtidig gives længerevarende smertebehandling.”** Bør omformuleres til *” Halekupering af grise, der er over 4 dage gamle, må kun foretages såfremt det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Indgrebet skal foretages af en dyrlæge. Grisen skal bedøves, inden kuperingen foretages, og der skal samtidig gives længerevarende smertebehandling.”*
- **§ 54. Bestemmelserne i § 53, stk. 3, kan fraviges i fornødent omfang, når det drejer sig om grise, der på grund af sygdom eller tilskadekomst straks skal aflives.** Rådet ser ingen grund til ændrede regler for aflivning, når det drejer sig om aflivning sfa sygdom eller tilskadekomst. Og i givet fald, hvilke aflivningsformer tænkes der på?
Rådet kan være bekymret for, som teksten fremstår nu, at der kan opstå dyrevelfærds-mæssige uacceptable situationer.
- **§ 67... boksene skal være indrettet, så hver gris kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær...** Foreslås ændres til... *Boksene skal være indrettet, så hver gris kan lægge sig samt hvile, uhindret vende og rejse sig uden besvær.*
- **§ 72, stk.3.** Rådet finder, at det bør defineres, hvad der menes med ”umiddelbart” for at undgå, at dyrene fastholdes i farebøjler i et uacceptabelt tidsrum.
- **§ 90.** Det fremgår af § 90, at *for bygninger, hvor der anvendes fareboks, finder bestemmelserne i §§ 71-72 først anvendelse fra den 1. november 2040.* Af hensyn til dyrenes velfærd anbefaler Rådet en betydeligt kortere tidsfrist. Rådet finder at ”..først..” med fordel kan erstattes af ”..senest..”.
- **§ 91.** Sør og gylte i de i § 90, nr. 1-3, nævnte bygninger skal i ugen før det forventede faretidspunkt have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften. Foreslås ændret til: Sør og gylte i de i § 90, nr. 1-3, nævnte bygninger skal i ugen før det forventede faretidspunkt have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde.

- **Vedr. kapitel 11.**

Aflivning: Teksten bør også referere til § 3 i Bekendtgørelse om aflivning, herunder slagtning, af dyr: Dyr skal skånes for enhver undgåelig smerte, psykisk belastning eller lidelse under aflivning og dermed forbundne aktiviteter, jf. forordningens artikel 3, stk. 1.

Fødevarestyrelsen
l8@fvst.dk
Cc: henol@fvst.dk

31. oktober 2024
moh/24-03391

Høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise j.nr. 2024-18-31-00664

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende bekendtgørelsesudkastet om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise. DDD ser mange positive tiltag i udkastet og ønsker samtidig at fremhæve områder, hvor der er behov for yderligere præciseringer og forbedringer.

§ 3, stk. 2

Det bør præciseres hvordan denne instruktion gives og af hvem? Det er afgørende, at instruktioner er tydelige og leveres af kvalificerede personer for at sikre korrekt håndtering og høj dyrevelfærd i besætningerne. Vi ser derfor frem til en afklaring af dette forhold.

§4

DDD anbefaler, at det daglige tilsyn, som kræves i § 4, udføres af en person, der er uddannet i tilsyn med grise. Dette vil sikre, at tilsynet udføres korrekt, og at eventuelle sundhedsmæssige eller velfærdsmæssige problemer opdages i tide. Det vil også bidrage til en højere faglig standard i svinebesætningerne og understøtte en mere effektiv indsats for dyrevelfærden.

§ 8, stk. 2

DDD anbefaler, at § tilføjes et lovkrav om, at der skal være tilstrækkeligt med pladser til dyr, der skal skilles fra flokken på grund af aggressiv adfærd. Dette er nødvendigt for at sikre, at disse dyr kan isoleres på en hensigtsmæssig måde, så de ikke skader andre dyr eller selv udsættes for yderligere stress.

§32

DDD mener, at en fravænningsalder på minimum 28 dage skal indføres som et krav. Dette vil være et væsentligt bidrag til at reducere stress og sygdomsforekomst blandt fravænnede grise, hvilket igen vil reducere behovet for antibiotikabehandling.

§§33-34

For at sikre bedre dyrevelfærd foreslår DDD, at minimumspladskravet for slagtesvin fastsættes til 0,8 m² pr. slagtesvin. Dette vil give grisene bedre mulighed for bevægelse og reducere risikoen for adfærdsproblemer. Derudover bør det sikres, at smågrise efter fravænnning ikke flyttes rundt unødigt mellem stier. Dette vil reducere stress og smittepres og dermed medvirke til et lavere behov for antibiotika. Der skal derfor kigges på arealkravet. Grise skal, som udgangspunkt, fravænnedes så de

forbliver sammen og ikke opdeles. Der kan evt. indsættes op til 20 % flere grise, end arealkravet er ved 30 kg, ved fravæning, men ikke mere end dette!

§§ 46-50

Det er afgørende for DDD, at bekendtgørelsesudkastet bidrager til at reducere antibiotikaforbruget i griseproduktionen. Dette kræver, at der insisteres på bedre pladskrav gennem hele produktionsforløbet, især i fravænnings- og slagtesvinestalden. I disse stalde er der i dag en tendens til at maksimere antallet af grise, hvilket resulterer i overfyldte forhold, som igen fører til øget sygdomsrisiko og dermed et højere behov for antibiotika. Ved at sikre større plads til grisene kan vi opnå bedre sundhed og trivsel og dermed reducere antibiotikabehovet, samt få bedre forhold, der kan reducere aggressiv adfærd, såsom halebidning.

§69

Der bør indføres et krav om at overbrusningsanlægget skal benyttes hver 30. minut ved temperaturer over 25C.

§ 72 stk.2

DDD bifalder, at der indføres krav om løsgående diegivende søer med et minimumsareal på 6,5 m². Dette er en vigtig udvikling, der har været efterspurgt i over 15 år. Vi anbefaler også, at pladsen til søer i dynamiske grupper udvides med 50 % for at reducere aggressiv adfærd og sikre bedre velfærd og mulighed for naturlig adfærd i disse grupper. Der skal desuden være krav om tildeling af halm.

§74

Der bør indføres et krav om at overbrusningsanlægget skal benyttes hver 30. minut ved temperaturer over 25C.

Generelle bemærkninger

Samlet set vurderer Den Danske Dyrlægeforening, at der er mange positive elementer i bekendtgørelsesudkastet, men vi ser også et behov for mere ambitiøse krav, der kan sikre reelle forbedringer i dyrevelfærden og en markant reduktion af antibiotikaforbruget. Som eksempel anbefaler DDD, at der genindføres principper, der minder om McRebel-krav i driften af svinebesætningerne. Dette vil sikre bedre smittebeskyttelse og sundhed i besætningerne. Det ses ofte i dag, at besætninger i jagten på øget produktion og profit tilsidesætter AI-AU-principperne, hvilket kompromitterer smittehåndtering og dyrevelfærd. Dette er ikke tilfredsstillende og bidrager til et højere antibiotikaforbrug, som kunne være undgået.

Der bør ligeledes være klare krav til afkøling af staldene, så de sikrer optimale temperaturforhold for grisene. Konkretisering af disse tiltag vil gøre det lettere at efterleve reglerne og sikre bedre forhold for dyrene.

DDD ser frem til at følge implementeringen af disse tiltag og står gerne til rådighed for yderligere dialog.

Med venlig hilsen

Den Danske Dyrlægeforening